

Rungu la “Ufeministi”

Hans-Jörg Ronsdorf · Aprili 2021 · imerekebishwa Oktoba 2026

Tuhuma dhidi ya kitabu changu na maoni yangu kuhusu nafasi ya mwanamke zilikuja kama nilivyotarajia: anayetaka kuwaona wanawake madhabahuni, ametekwa na ufeministi (unaompinga Kristo).

“Ni ufeministi unaompinga Kristo unaotaka kwa vyovyote kulazimisha asilimia maalum ya wanawake (quota), katika bodi za uongozi na pia madhabahuni. Ajabu ni kwamba si kwa uchache wanaume ndio wanaotaka kuwatetea wanawake katika jambo hili.”

Wakristo wengi wenye mwelekeo mkali wa kihafidhina katika fikra na matendo wanauona ufeministi kama vuguvugu lililopotoka kabisa, hata la kishetani au linalompinga Kristo. Kwa miaka mingi mimi pia niliona hivyo. Lakini fikra hii inarahisisha mambo kupita kiasi. ***Mantiki rahisi ya “nyeusi au nyeupe” ni kuikimbia hali halisi. Kwa maana wanaofikiri hivyo, bila kujua, wanayatumia kwa hiari (karibu kwa kujinufaisha tu) mafanikio yote ya ufeministi***, wala hawawezi hata kuwaza kuishi bila hayo (kama yale ambayo vyama vya wafanyakazi vimewapatia waajiriwa). Je, kweli tuna wazo lolote jinsi picha ya mwanamke ilivyokuwa katika jamii miaka 100 au hata 200 iliyopita, na jinsi wanawake walivyokuwa bila haki ukilinganisha na wanaume?

Hapa kuna mifano michache, ikiwa hamtaki kutafiti wenyewe kile kilichobadilika kwa manufaa ya wanawake, ***kikiwa kimeanzishwa na mavuguvugu ya kifeministi***, yaani bila juhudi za mavuguvugu ya wanawake mabadiliko haya yasingetokea:

1878	Katika marekebisha ya sheria ya biashara na kazi, ulinzi wa akina mama unawekwa kwa mara ya kwanza katika sheria. Kwa mujibu wake, kunakuwa na katazo la kufanya kazi kwa muda wa wiki tatu baada ya kujifungua, bila kulipwa mshahara.
1882	Kuanzishwa kwa mfuko wa kwanza wa bima ya ugonjwa na ya mazishi kwa ajili ya wanawake na wasichana.
1891	Sheria ya kwanza ya kuwalinda wafanyakazi wanawake katika Bunge la Dola (Reichstag); kazi ya wanawake migodini chini ya ardhi inakatazwa, siku ya kazi ya saa 11 kwa wanawake na mapumziko ya wiki nne yenye malipo baada ya kujifungua yanaanzishwa. Tarehe 12 Machi, katika kikao cha Bunge la Dola, wanawake wanakataliwa kuruhusiwa kusoma vyuo vikuu.
1900	Kanuni ya Sheria za Kiraia (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB) inaanza kutumika. <i>Kwa masharti yake kuhusu ndoa na familia inaiweka hadhi ya kisheria ya mwanamke kwa mujibu wa mapokeo ya mfumo dume, yaani mume ndiye mwenye haki ya kuamua katika mambo yote ya maisha ya ndoa na familia.</i>
1918	Tarehe 30 Novemba wanawake wanapata haki ya kupiga kura na ya kugombea . Haki hii imewekwa katika Ibara ya 109 kifungu cha 2 cha Katiba ya Weimar ya 11 Agosti 1919: “Wanaume na wanawake kimsingi wana haki na wajibu zilezile za uraia”.
1949	Tarehe 23 Mei Katiba ya Msingi ya Jamhuri ya Shirikisho la Ujerumani (Grundgesetz) inatangazwa rasmi. Katika Ibara ya 3 kifungu cha 2 sentensi ya 1 ya katiba hiyo mpya tangu wakati huo imeandikwa kwa ufupi na waziwazi: “Wanaume na wanawake wana haki sawa.”
1952	Sheria ya Ulinzi wa Akina Mama – sheria ya kumlinda mama anayefanya kazi ya kuajiriwa.
1957	Sheria kuhusu haki sawa za mwanamume na mwanamke katika uwanja wa sheria za kiraia (Sheria ya Haki Sawa) inabadilisha hasa sheria ya familia. Masharti yanaanza kutumika tarehe 1 Julai 1958.

1961	Sheria ya Marekebisho ya Sheria ya Familia – kuboreshwa kwa hadhi ya kisheria ya mke, ikiwa mume anadai talaka kwa sababu ndoa imevunjika. Wajibu wa baba wa mtoto aliyezaliwa nje ya ndoa kutoa matunzo hadi mtoto atimize miaka 18 (hapo awali hadi atimize miaka 16).
1968	Kupanuliwa kwa Sheria ya Ulinzi wa Akina Mama – muda wa ulinzi kabla ya kujifungua ni wiki sita. Muda wa ulinzi baada ya kujifungua umeongezwa kuwa wiki nane; kwa uzazi wa kabla ya wakati na wa mapacha muda huu unaongezwa hadi wiki kumi na mbili.
1975	Sheria ya hatua za nyongeza kwa Sheria ya Tano ya Marekebisho ya Sheria ya Jinai – wanawake waliowekewa bima katika bima ya afya ya kisheria wana haki ya kupata ushauri binafsi wa daktari kuhusu masuala ya kuzuia mimba.
1977	Sheria ya Kwanza ya Marekebisho ya Sheria ya Ndoa na Familia – kanuni ya ushirikiano: hakuna mgawanyo wa majukumu katika ndoa unaoamriwa na sheria. Kubadilika kutoka kanuni ya kosa hadi kanuni ya kuvunjika kwa ndoa. Mwenzi wa ndoa asiyeweza kujitegemea baada ya talaka anapata haki ya kudai matunzo.
1980	Katika Mkutano wa Dunia wa Wanawake wa Umoja wa Mataifa huko Copenhagen, serikali ya shirikisho inatia sahihi Mkataba wa 18 Desemba 1979 wa Kuondoa Aina Zote za Ubaguzi dhidi ya Wanawake.
1985	Sheria kuhusu Mkataba wa Umoja wa Mataifa wa 18 Desemba 1979 wa Kuondoa Aina Zote za Ubaguzi dhidi ya Wanawake inanza kutumika.
1994	Agizo la haki sawa katika Ibara ya 3 kifungu cha 2 cha Katiba ya Msingi linaongezewa: “Serikali inahimiza utekelezaji halisi wa haki sawa za wanawake na wanaume, na inajitahidi kuondoa hasara zilizopo.”

Imechaguliwa kutoka: Zeittafel zur Geschichte der Gleichstellung (kwa Kijerumani), Chuo Kikuu cha Bielefeld

Mabadiliko yaliyoelezwa hapa si mafanikio ya Kikristo, ingawa huenda Wakristo walishiriki kwa msimamo wao. Lakini yanawanufaisha wanawake Wakristo wote – na kwa hiyo pia waume zao.

Kimsingi, ufeministi kwanza unatetea usawa wa watu wote na kupinga kila aina ya ubaguzi dhidi ya wanawake. Je, kimsingi mtu anaweza kupinga jambo hilo? Kwa maana, tofauti na inavyodhaniwa kimakosa mara nyingi, ufeministi haumaanishi daima kuimarisha haki za wanawake upande mmoja tu, bali pia kukutana kama walio sawa.

Mavuguvugu na mawimbi ya kifeministi, pamoja na vuguvugu la haki za wanawake lililoanza katika karne ya 19, hakika hayakuwa mavuguvugu matakatiifu. Hakuna anayedai hivyo. Lakini msukumo wao ulitokana na kuwa wamenyimwa fursa katika mambo mengi ya maisha, na kuwa na haki chache kuliko wanaume. **Swali langu kwa wanaume Wakristo: Je, Mungu, Muumba, anataka wanawake wasipate haki zote za binadamu walizo nazo wanaume?**

Ukweli kwamba vuguvugu hili pia linadai kuhalalishwa kwa utoaji mimba, na limefanikiwa kwa kiasi kikubwa, haupaswi kutufanya tusahau kwamba wanawake walijitetea dhidi ya dhuluma na ukosefu wa haki, na kwamba ilibidi wafanye hivyo, ili mwendo wa historia usiendeleo tu vilevile.

Ufeministi, kama vuguvugu na kama jambo la wakati wake, kama vuguvugu jingine lolote, ni tata, lina tabaka nyingi na pande nyingi – ni uwanja mkubwa wa mada ambao siufahamu kwa kweli. Na naamini wala Wakristo walio wengi wanaolitumia neno hili (kwa dharau) hawaufahamu. Anayepunga “rungu la ufeministi” analitumia neno hili kwa upande mmoja tu na kulifanya silaha – mara nyingi pamoja na ujinga usio na hatia.

Sihitaji hoja za kifeministi ili kuunga mkono haki sawa za wanawake na wanaume. Ukweli kwamba haki sawa ni kitu ambacho ilibidi kipiganiwe tena ni ushahidi wa kile ambacho anguko lilisababisha.

“Mwanamume atamtawala mwanamke” (taz. Mwanzo 3:16) – atamweka chini, atamkandamiza na kumtumia vibaya. Jambo hili linaweza kuthibitishwa katika tamaduni nyingi za nyakati zote, na kwa hiyo limezama ndani sana, kana kwamba limewekwa katika DNA ya uanaume. ***Mtazamo huu karibu unarithiwa. Kwa maana sasa imethibitishwa vyema kwamba familia na tamaduni hazirithishi sifa za kibiolojia tu, bali pia athari za ndani sana za malezi. Umejikita pia katika fikra za wanaume wengi Wakristo, wanaoisoma Biblia kupitia miwani hii hasa na kuingiza ndani ya Biblia mtazamo wao wa ngazi za mamlaka kati ya mwanamume na mwanamke. Wakiwa wameundwa na utamaduni wanamoishi, wakiwa wamejaa roho ya wakati wao.***

Injili ndiyo nguvu inayobadilisha na kuumba upya, inayoweza kuvunja na kubadilisha miundo hii ya zamani ya fikra. Katika siku zao, mitume hawakuweza kuivunja tu miundo hii ya zamani, yenye dhambi, ya mfumo dume, kwa sababu huo ungekuwa mwisho wa Injili. Lingekuwa shambulio dhidi ya muundo wa kijamii wa wakati ule, ulioishikilia Dola ya Kirumi pamoja na kuwa msingi wake, kwa namna fulani. Ndiyo sababu baadhi ya maneno ya mitume yanasikika kana kwamba yanaiunga mkono miundo hii ya zamani yenye dhambi. Lakini hayafanyi hivyo (taz. maneno yao kuhusu watumwa). Badala yake, miundo hiyo inadhoofishwa kutoka ndani. Anayesoma kwa makini, kwa kuzingatia habari ya uumbaji, kwa kuzingatia jinsi Yesu alivyowatendea wanawake, ataona ***jinsi wanavyoonyesha njia inayomaanisha mwisho wa ngazi za mamlaka zenye dhambi: upendo usio na masharti, unaojitoa sadaka, na kunyenyekeana na kuheshimiana. Huo ndio mwisho wa mfumo dume na wa kutiishwa kwa upande mmoja.***

Hakika ufeministi, kwa sehemu, umeanguka kutoka kwa farasi upande wa pili. Ni makosa kabisa ikiwa sasa wanawake wanatafuta kile wanachowalaumu wanaume kwacho. Kubadilishana tu nafasi zisizo sahihi kunabaki kuwa makosa, wala hakuuletei ulimwengu uponyaji. Kila kitu kinabaki kama zamani, ila tu jinsia inayotawala sasa ingekuwa ya kike.

Hakuna lolote kati ya haya ambalo Muumba alikusudia. Alikuwa na wazo zuri sana: mwanamume na mwanamke wanaokamilishana, bila tofauti ya ngazi za mamlaka. Kila mtu, na kila jinsia, ana sifa za pekee ambazo kwa mwingine zipo kwa kiasi kidogo zaidi. ***Ndiyo sababu kuna kukamilishana, ndiyo sababu wanaweza kutazamana kama walio sawa.***

Kanuni hii, kwa mujibu wa mpangilio wa uumbaji wa Mungu, inahusu ndoa, familia, kanisa na jamii. Upepo mwanana wa uumbaji mpya unavuma katika maeneo haya, pale jambo hili linapotekelezwa na kutafutwa.

Hans-Jörg Ronsdorf, Sulzberg, 12 Aprili 2021